

[Kyed.]

som Følge af at der ude paa Verdensmarkedet i den første Tid efter at Kronen var gaaet i Pari, herskede forholdsvis gode Konjunkturer, forholdsvis gode Priser, som kom os herhjemme til gode. Men saa kommer vi til Perioden 1928—29—30, hvor der ude i Verden blev en meget stor Høst, og dette mægtige Høstudbytte ændrede fuldstændig Billedet med Hensyn til Landbrugets Priser og med Hensyn til Rentabiliteten. Særlig fandt denne Ændring Sted, efter at de kunstige Skranker, der var rejst i amerikanske Lande for at holde Kornprisen oppe, var brudt sammen. Til at begynde med fik vi i Nedgangsperioden for Kornpriserne ude paa Verdensmarkedet Virkningerne paa en lidt anden Maade herhjemme. Vi fik dem gennem en Opblussen i Rentabiliteten for Produktionen af Fedevarer, som Følge af det billige Korn, der kunde anvendes, og som Følge af, at Udvidelsen og Indskrænkningen af Fedevarerproduktionen ikke kan finde Sted med samme Hurtighed, som Tilfældet er for Korn, men efterhaanden som Landene rundt omkring fik deres Besætninger forøget, fik Fedevarerproduktionen afpasset, kan man sige, efter de lave Kornpriser og lave Foderstofpriser, var vi inde paa den kolossale Nedgang og inde paa den Svigten af Rentabiliteten, som vi har kendt siden da. Hvis vi ser paa Perioden fra 1926 indtil nu og tager de Fordele i Betragtning, som den nævnte Opblussen i Aarene 1928—29 gav for vort Landbrugs Vedkommende, sammen med de mindre gode Aar, bliver Resultatet følgende: I 1926 var Forrentningsprocenten 1 pCt., det følgende Aar 1,5 pCt., derefter 4,9 pCt. og 4,3 pCt., i 1930—31 0,2 pCt., og det sidste Aar har, efter den foreløbige Opgørelse fra Landøkonomisk Driftsbureau, Forrentningsprocenten været $\div 1,2$.

Efter det, jeg nu har fremført, vil man uden Tvivl give mig Ret i, at der for det første er givet Bevis for, at der i denne Periode ikke har været Mulighed for at samle Reserver op indenfor Landbruget, og tager man dernæst i Betragtning alle de Grundforbedringer, der i samme Periode er gennemført, saa har man her en naturlig Forklaring paa den Gældsforøgelse, der har fundet Sted.

Men lige saa rigtigt som dette er, lige saa betimeligt er det at drøfte, hvor Muligheden er for Forrentning i den kommende Tid af den i Landbruget anbragte Kapital, og jeg vil gerne have Lov at stille Spørgsmaalet op paa den Maade: Er der Mulighed for i den kommende Tid at forrente den i

Landbruget anbragte Kapital, selve den Kapital, som vi regner med skulde kunne forrentes, nemlig den Kapital, der ligger indenfor Grænsen af Ejendomsskylden plus Værdien af Besætning og Inventar? For hvis en saadan Mulighed ikke kan tilvejebringes, saa er det Forslag, vi her i Dag behandler, noget forfejlet i sine Virkninger. Efter de gennem de to sidste Aar indvundne Erfaringer har Forholdet nemlig været dette, at der for Aaret 1930—31 kun var Forrentningsmulighed for 10,8 pCt. af den Kapital, som ligger indenfor Værdigrænsen, altsaa 10,8 pCt. af den Kapital, som er lig med Ejendomsskylden plus Besættningens og Inventarets Værdi, og det sidste Aar har der slet ikke været Mulighed for Forrentning af nogen som helst Kapital, saa det Aar maa lades helt ude af Betragtning. Jeg har ved denne Opgørelse regnet med en Rentefod af 5 pCt., og det vil da med andre Ord sige, at i 1930—31 har kun en Tiendedel af Kapitalen i Landbrugsejendommene indenfor Værdigrænsen kunnet forrentes med 5 pCt., og at der i 1931—32 slet ingen Forrentningsevne har været, tværtimod et Minus.

Vi har her i Rigsdagen i de senere Aar arbejdet med Akkordlove og Henstandslove, der foreligger fremdeles Forslag til Ændringer af begge disse Love, og endelig er der i Dag tilføjet et Forslag om en Moratorieordning. Grundlaget for disse Love og Forslag er og maa have været — det har det i hvert Tilfælde været fra vor Side —, at der skal skabes Mulighed for Rentabilitet i Landbruget. Jeg er ganske klar over, og det er alle her i denne Sal, at der ikke kan være Tale om, at disse Love eller disse Forslag kan være med til at skabe Rentabilitet i Landbruget, men det har jo heller ikke været Meningen. Meningen med Akkordloven og nu med Moratorieloven, Henstandsloven, har været at skabe det fornødne Pusterum, indtil Rentabiliteten kan fremskaffes, men skal disse Love fortsat kunne hjælpe, saa maa man virkelig i Pusterummet beskæftige sig med Hovedproblemet, Landbrugets Rentabilitet. Det Spørgsmaal skyder man imidlertid stadig fra sig, det skyder man desværre ogsaa fra sig i Landbokommissionen, og derfor maa jeg bedrøve den højtærede Minister med at sige, at hvad der end foregaar i Landbokommissionen, saa foregaar der ikke det, som dog er yderst paakrævet, nemlig en Drøftelse af, hvorledes man kan være medvirkende til at genskabe Landbrugets Rentabilitet. Thi er der ikke Mulighed for i den nærmeste Fremtid at skabe Forrent-